

Justícia?: Antonio Machín

A Rosalia Conesa

Les institucions del vèr-
tex de la justícia espanyola van camí d'assolir cotes abissals de legitimitat negativa.

• La retòrica que tots els ciutadans són iguals davant de la llei contrasta amb la percepció de bona part de la ciutadania sobre alguns casos judicials (Nóos, Bankia). Tal com venia a dir George Orwell, tots els ciutadans són iguals, però alguns són més iguals que els altres. Justícia?

• L'espectacle que està donant la fiscalia caracteritza una monarquia bananera. El fet que uns fiscals, en causes políticament sensibles (9-N; corrupció), defensin primer "blanc" i després rebin l'ordre d'una instància superior de defensar "negre" no reforça precisament la professionalitat i legitimitat de la institució. L'última joia procedimental ha sigut la decisió de la Fiscalia de Catalunya contra membres de la mesa del Parlament per haver permès una votació, exceptuant-ne, però, un (J. Nuet, de CSQP), tot i haver votat en el mateix sentit que els altres implicats. Se l'exclou perquè actuacions anteriors indiquen que no és independentista (!) i fins i tot es ve a dir que es va equivocar en votar. És a dir, es consideren més la ideologia i les intencions que els actes realitzats. Els estats autoritaris no ho fan millor. Justícia?

• Les properes sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) i del Tribunal Suprem (TS) sobre el 9-N donaran una visió més completa del quadre. Hi ha un consens general entre juris-

tes independents que des del punt de vista jurídic no hi ha base per a unes sentències condemnatòries, ni en els casos de Mas, Ortega i Rigau, ni en el d'Homs. El que penalment s'entén per "desobediència" és un concepte molt restringit que no es dona en cap dels quatre casos. I sense desobediència tampoc no hi ha prevaricació. Aquests dos tribunals, que previsiblement consensuaran les sentències, han d'optar entre decidir una condemna per criteris més polítics que jurídics –la qual cosa els deixaria professionalment molt malparats en l'àmbit internacional– o una sentència absolutòria jurídicament congruent però que deixaria el govern central i el Tribunal Constitucional (TC) a la intempèrie i més deslegitimats encara a ulls de molts ciutadans de Catalunya. És a dir, els magistrats del TSJC i del TS, o es deslegitimen a ells mateixos o deslegitimen el govern central i el TC. No hi ha punts intermedis. Però tot indica que un "judici polític" tindrà una "sentència política". Justícia?

• En les dues darreres dècades el TC ha anat acumulant un desprestigi creixent, no només pel fet d'estar teledirigit pel govern central de torn, cosa que lamina la separació

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA A LA UPF

Les comunitats autònomes juguen un paper irrellevant en la designació dels magistrats del TC

de poders, sinó també per alguns dels seus procediments pràctics.

En primer lloc, es constata que les institucions de l'Estat se salten a la torera la llei sobre els terminis d'actuació dels magistrats. Malgrat que la Constitució estableix un període de nou anys d'exercici, això s'incompleix reiteradament. A vegades els endarreriments duren anys. Aquest incompliment de la llei és tan notori que es va voler pal·liar reformant la llei orgànica del Tribunal Constitucional l'any 2010. Tanmateix, això es va fer d'una manera barroera: els endarreriments es compensaran retallant el temps dels nous magistrats quan finalment siguin nomenats –com si fos culpa seva!–. És el joc dels despropòsits. Això sí, es tracta de "despropòsits constitucionals", ja que cap sentència del TC ha anul·lat aquests aspectes de la llei del TC. Aquest aire d'inconstitucionalitat és un indicador més de la baixa qualitat de l'estat de dret espanyol. I en algunes ocasions hi ha més que dubtes sobre el "reconegut prestigi" dels magistrats proposats (que a vegades, a més, són militants de partits).

En segon lloc, malgrat que l'estat autònom es presenta com un

dels pilars de la Constitució, les comunitats autònomes juguen un paper irrellevant en la designació dels magistrats del TC. L'aparença de canalització a través de la iniciativa de les comunitats autònomes al Senat resulta a la pràctica una mera comèdia institucional, en contrast, per exemple, amb el pes que té la cambra alta a Alemanya (Bundesrat). De fet, el Senat espanyol, en contra del que diu la Constitució, no és cap cambra de representació territorial, sinó una institució disminuïda escollida fonamentalment per províncies administratives sense contingut polític. En aquest punt la Constitució espanyola simplement menteix.

Finalment, la legitimitat del TC també es ressent pel lloc procedimental que ocupa en l'aprovació dels estatuts d'autonomia. La possibilitat que el TC pugui laminar substancialment un Estatut tramitat en dos Parlaments i ratificat en referèndum per la majoria de la població afectada ha implicat que l'Estatut català actual no hagi sigut mai aprovat pels ciutadans. Es tracta d'una aberració liberal-democràtica de primera magnitud. Justícia?

En termes de legitimitat, el vèr-
tex de la justícia espanyola constitueix una greu "debilitat" en termes d'estat de dret. I recordin allò que cantava Antonio Machín: "*Tengo una debilidad / ¡ay qué calamidad! / mi vida es un disgusto. / Tengo una debilidad / no se me pasará / si no me doy el gusto. [...] / Yo no sé qué voy a hacer, / o me curo de este mal / o me voy a enloquecer*".

Machín canta "*si no me doy el gusto*"; "*o me curo de este mal...*" En fi, no sé si m'entenen...

CARLES FARGAS

Pla d'en Viver, Montblanc. 11 de març.